

Förkortningar i löpande text: KTR (Kommunala tillgänglighetsrådet), FRE (Funktionsrätt Enköping), RFD (Rådet för delaktighet).

AKTUELLT FRÅN STYRELSEN

Ordförande har ordet

Så har då en ny mandatperiod startat med ett Fullmäktigemöte den 17 oktober. Därmed har det nya styret i Enköping formerat sig och det visar sig bli de borgliga partierna plus Nystart Enköping.

På det allra första mötet var ett av ärendena en för oss jätteviktig fråga uppe för ett nytt beslut, nämligen utredningen om Föreningslokaler.

Det är nu precis ett år sedan vi demonstrerade med krav på möteslokaler, utanför Kompassen när dåvarande Kommunfullmäktige hade sitt novembersammanträde. I januari 2022 gav Kommunstyrelsen kommunledningsförvaltningen i uppdrag att utreda hur ett Föreningarnas hus skulle kunna skapas. Uppdraget skulle vara klart till sammanträdet i september. I uppdraget låg att inventera behov och involvera bl.a. KTR i frågan.

Sedan dess har **ingenting** hänt, förutom att tjänstemannen som hade ärendet på sitt bord, har slutat. Slutdatum har passerat och inget underlag finns.

Nu har styret beslutat att frågan ska flyttas till Upplevelseförvaltningen då lokaler för föreningsverksamhet hör hemma där. Vilket väl var okänt i januari??

Jag vet inte om jag känner så stor förtröstan i det beslutet för vår del. Vi uppvaktade Upplevelsenämnden och Upplevelseförvaltningen redan 2018 med bön om hjälp att hitta lokaler för FREs medlemsföreningars verksamheter, då Villa Sandgatan skulle förvinna. Så vårt behov har varit känt i fyra år för "ansvarig" förvaltning/nämnd!

Nu är sluttid för redovisning till nämnd juni 2023. Men värt att observera är att det bara handlar om redovisning – inte att ett föreningshus står färdigt att ta i bruk. Hur långt det är till dess, det står skriver i stjärnorna.

Det vi med säkerhet vet är att våra lokalproblem kommer att kvarstå lång tid framöver.

Anneli Djurklou, ordförande

Ordförandemöte 22 november

Vid ordförandemöte, som också är ett halvårsmöte, ska styrelsen presentera ett förslag till verksamhetsplan och budget för 2023. När det gäller nomineringar till KTR inväntar vi en utredning om formen för KTR. Så snart vi har klara besked kommer föreningarna informeras så att de kan förbereda nomineringar.

Julmarknad i år igen!!

Första adventhelgen, 26-27 november, kommer FRE att anordna julmarknad igen i Paushuset (samma lokal som 2021).

Är du intresserad av att ställa ut/sälja egna alster, kan du boka ett bord (finns 15 stycken).

Föreningar som vill visa upp sig kan också boka.

Anmälan senast senast 20 november till

Katarina 070-604 44 75

AKTUELLT FRÅN MEDLEMSFÖRENINGAR

Stroke

Strokeföreningen i Enköping bjuder in alla intresserade till en filmvisning:

Du sotige vallon - en film om vallonbruken i Uppland

Vallonbruken var världsledande och är den svenska järn- och stålindustrins vagg.

En film av journalisten och filmaren Anders Hanser

Måndagen den 7 november kl 13.00

Joar Blå, sal 2

Kostnad: 100 kr

Anmälan och ev frågor till 070-277 03 53

Reumatikerna

Reumatikerna i Enköping bjuder in alla intresserade till en underhållande kväll:

Den 17 nov kl 19.00 har vi inom Reumatikerföreningen Enköping-Håbo, bjudit in Jacke Sjödin , en trevlig och rolig underhållare från Uppsala.

Vi håller till i Kryddans A-sal. Ni som vill ha en riktigt rolig timme är välkommen att dela den med oss.

Kostnad: 150/person.

Anmälan till Margareta Wiberg telnr: 070-5818372
eller e-post margaretawiberg@yahoo.se

Betalningen till: Swish 1230867028, Reumatikerföreningen Enköping-Håbo. Välkommen!

Astma- och Allergiföreningen

Vecka 45 är det årets Parfymfria vecka som utlyses av Astma- och Allergiförbundet. Vår förening tycker att det är bra att detta uppmärksammas. Nedanstående text kommer från vårt Förbund för att spridas till lokalpress mm. Vi ser ett värde i att det också sprids till alla läsare av FRE-Bladet.

Följ oss gärna på Facebook, där vi med olika inlägg också kommer att uppmärksamma denna vecka. Som tack för att ni tar del av vår information, ser vi fram emot att ta del av och lära oss mer om den problematik som andra föreningar inom FRE lever med.

Ja, man kan bli sjuk av dofter och kemikalier!

Man kan bli sjuk av dofter. Men enligt en av de få undersökningar som gjorts på området tror en av tre att doftöverkänslighet är ett psykiskt tillstånd. Det visar på den okunskap som råder. I själva verket är det ungefär en av tre svenskar som har besvär av dofter i vardagen och över en halv miljon lever med sensorisk hyperreaktivitet, även kallat doftöverkänslighet.

För dem kan närheten till en person med starka dofter och parfym trigga astma, tryck över bröstet eller illamående och yrsel. Doftöverkänslighet, eller det medicinska begreppet sensorisk hyperreaktivitet, är en medicinsk diagnos men ingen allergi. Reaktionen sker inte i immunförsvaret utan beror på att nerverna i luftvägarna och ögonen retas av starka dofter. Idag finns ingen behandling mot doftöverkänslighet.

Därför är det extra viktigt att omgivningen har kunskap och vet vad de kan göra för att en kollega, vän eller medresenär i kollektivtrafiken ska slippa bli sjuk.

Vi behöver både öka våra kunskaper om doftöverkänslighet och arbeta för en medicinsk behandling.

Råden från 1177 handlar om att undvika miljöer, produkter och situationer för att minska besvär. Det kan leda till att personer isolerar sig för att slippa bli sjuka.

I ett parfymerat samhälle som vårt där det finns en rädsla att lukta illa kan det vara besvärligt att vara doftöverkänslig. Personer med doftöverkänslighet vittnar om bristande förståelse från arbetsgivare, kollegor och skolkompisar. Inte sällan får de frågan om de lider av psykisk ohälsa. Det saknas helt enkelt kunskap om doftöverkänslighet.

Vill du göra livet lättare för de som lever med doftöverkänslighet? Läs gärna på, försök ha förståelse och bidra till att flera arbetsplatser blir parfymfria. Ingen ska bli utstött eller isolerad på grund av alltför starka dofter!

Det här kan du göra:

Välj parfymfria produkter, till exempel parfymfria hygienprodukter och tvättmedel. Astma- och Allergiförbundet granskar produkter som är bra ur allergisynpunkt. Leta gärna efter allergivänliga produkter nästa gång du handlar.

Om du är arbetsgivare kan du ta fram en policy om parfymfri arbetsplats i samverkan med de anställda eller fackförbund.

Sätt gärna upp dekaler eller affischer om parfymfritt för att påminna på platser där det behövs.

Fakta från 1177:

Vid doftöverkänslighet reagerar du på dofter, lukter, rök och produkter som de flesta tål i normal mängd. Det kan till exempel vara parfym i olika former, doftande blommor, rök, rengöringsmedel, tvättmedel och nytryckta tidningar. Även kyla kan utlösa besvär. Hur starka symtomen blir varierar från person till person. Symtomen kan likna dem som uppstår vid astma och allergi. Doftöverkänslighet leder inte till försämrade lungkapacitet och ska inte förväxlas med astma, allergi eller KOL.

AKTUELLT INOM KOMMUNEN

Kommunfullmäktige 17 oktober

Om Föreningarnas hus

Kommunfullmäktige beslutade att upplevelsenämnden får i uppdrag att utreda samt besluta gällande ett Föreningarnas hus senast juni 2023. Utredningen ska utökas till att även omfatta lokaler utanför det egna fastighetsbeståndet.

Medborgarförslag

Redovisning av inte slutbehandlade motioner och medborgarförslag rapporterades till Kommunfullmäktige. Enligt regelverket ska de vara behandlade inom ett år. I redovisningen markeras de förslag som inte behandlats i tid med röd färg för att särskilt uppmärksammas. Bland de rödmarkerade finn förslaget om textning av Kommunfullmäktiges webbsändning som HRF lämnat in.

Riksfärdtjänst i jul

Om man behöver åka riksfärdtjänst i jul ska ansökan lämnas in senast 18 november.

Ansökningsblankett finns på kommunens webbplats, enkoping.se. Det går också ringa Kontaktcenter på telefon 0171-62 50 00 för att få blanketten hemskickad.

Föreningsdialog 24 november

Upplivelsesförvaltningen bjuder in till föreningsdialog 24 november kl 18 i Westerlundskas skolans aula.

På agendan står bland annat utdelning av årets civilsamhällesstipendium, samtal om Föreningarnas hus och rapport om Föreningsenkäten. Man kan välja att delta digitalt eller på plats. Anmälan via den här [länken](#)

Föreningsbidrag

Nu börjar det bli dags att förbereda inför ansökan om bidrag för 2023.

Senast den 11 december ska föreningens senaste årsmötesprotokoll och protokoll från konstituerande möte vara uppladdat på föreningens konto på InterbookGO.

Mellan 15 oktober – 30 november kan man söka Utvecklingsstöd och Arrangörstöd.

Mellan 15 januari – 1 mars ska Verksamhetsstöd sökas.

AKTUELLT INOM REGIONEN

Listningstak för läkare

Idag är omsättningen stor bland läkare på vårdcentralerna. Genom att sätta ett tak för hur många patienter en läkare kan ha listade tillsammans med andra åtgärder hoppas man att flera läkare ska stanna inom primärvården och kanske vilja arbeta heltid istället för deltid som är vanligt idag. Med bättre arbetsvillkor hoppas man

kunna locka tillbaka läkare som idag arbetar som hyrläkare eller för digitala vårdbolag. Idag har regionen 132 ST-läkare inom primärvården. Förhoppningen är att många ska stanna inom regionen efter fullgjord ST tjänstgöring som tar minst 5 år. Socialstyrelsen rekommenderar ett tak på 1100 patienter per läkare.

Ersättningen till vårdcentraler är idag till 75% baserat på antalet listade patienter medan 25% är ersättning för utförd vård. Ersättningen är lika för privata och regionens egna vårdcentraler.

Hjälpmedel

Tillhandahållande av hjälpmedel är både en kommunal och regional uppgift.

Regionernas och de åtta kommunernas roll i hjälpmedelsverksamheten är lite svåröverskådlig och taxorna varierar.

En utredning har föreslagit att alla hjälpmedel ska hanteras av Regionen och taxorna ska vara lika i länet. Kommunerna är överens om att införa detta. Förslaget har behandlats inom HSVO (hälsa, stöd, vård och omsorg) inom regionen och i de åtta kommunerna. Dock inte Enköping - vad vi vet.

AKTUELLT INOM FUNKTIONSRÄTT SVERIGE

Pressmeddelande:

Den nya regeringens positiva budskap om funktionsrätt fördunklas av förslag som inskränker samma rätt

Idag kommenterar vår generalsekreterare Nicklas Mårtensson regeringförklaringen och Tidöavtalet i ett pressmeddelande. Formuleringar i regeringförklaringen om större betoning på funktionsrätt i politiken och satsningar på jämlik och tillgänglig vård är positiva. Tyvärr fördunklas detta av förslag i Tidöavtalet som påverkar personer som saknar medborgarskap i Sverige. ”Som det verkar riskerar personer med kronisk sjukdom eller funktionsnedsättning som saknar svenskt medborgarskap, att helt eller delvis utestängas från en rad rättigheter, som exempelvis personlig assistans.”, säger Funktionsrätt Sveriges generalsekreterare Nicklas Mårtensson.

Funktionsrätt Sveriges grund är FN:s funktionsrättskonvention och vi är glada över att vårt hårda arbete för dessa frågor givit så stor effekt.

Vi välkomnar formuleringen i regeringförklaringen om att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhället utan att utsättas för diskriminering, att funktionsrättsperspektivet ska integreras i fler politik- och samhällsområden och att ett statligt helhetsansvar för personlig assistans inom ramen för LSS ska övervägas.

Under valåret har vi drivit allas rätt till jämlik hälsa. Här omfattas exempelvis både vård, utbildning, arbete och försörjning, rättvisa och trygghet.

”Vi ser därför positivt på ambitionen i regeringsförklaringen att skapa ökad tillgänglighet till vården och öka jämlikheten mellan olika delar av landet.”, säger Nicklas Mårtensson. ”De utlovade prioriteringarna inom cancerområdet och även inom psykisk hälsa och suicidprevention är välkomna. En annan viktig fråga är att det föreslås utredas om tandvården ska omfattas av högkostnadsskyddet.”

Funktionsrätt Sverige har vid flera tillfällen poängterat vikten av ett starkt och oberoende public service, som garanterar för både yttrandefrihet och demokrati. Därför är det glädjande att regeringsförklaringen deklarerar att public services frihet ska värnas, oberoendet bestå och den långsiktiga finansieringen garanteras.

”Mot bakgrund till positiva förslag och intentioner som ju syftar till förbättrade livsvillkor, står förslag i det nämnda avtalet i bjärt kontrast”, fortsätter Nicklas Mårtensson. ”Här väljer man att ställa grupper mot varandra och vill utestänga många från välfärden.”

Vi ställer oss bland annat undrade till formuleringarna om bristande vandel som skäl för utvisning. Som exempel på bristande vandel, nämns missbruk, ett inte ovanligt symptom hos den som drabbas av psykisk ohälsa eller som lever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som exempelvis ADHD eller tvångssyndrom. Många hamnar i självmedicinering och beroendesjukdom, ibland i vad som skulle kunna kallas bristande regelefterlevnad. Inte sällan beror det på att stödet från samhället, som från skola och vård varit otillräckligt och inte adekvat. Det är heller inte ovanligt att den som flytt från ett krig eller förföljelse drabbas av posttraumatiskt stressyndrom, med svår psykisk ohälsa och beroendeproblem som livslånga symptom.

Det blir olustigt när man i avtalet bland olika möjliga åtgärder för att minska tilldragningsfaktorer som gör Sverige särskilt attraktivt överväger att stryka assistansersättning för personer som inte är svenska medborgare.

”Att svenskt medborgarskap föreslås villkoras med förmågan till egenförsörjning skulle göra det svårt för många flyktingar och nyanlända med funktionsnedsättning att någonsin kunna få en trygg tillvaro i Sverige” avslutar Nicklas Mårtensson.

Grunden för Funktionsrätt Sveriges arbete är FN:s funktionsrättskonvention och här är alla människors lika värde en oantastlig princip. Vi kommer därför att fortsätta arbeta för mänskliga rättigheter och mot ojämlikhet och orättvisa med oförminskad styrka. Vårt mål är ett inkluderande samhälle där alla personer med funktionsnedsättningar och kronisk sjukdom, erbjuds samhällets stöd som vård efter behov och möjligheten till personlig assistans

Hearing med utredningen ”Mer kunskap om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet”

Klippt från Funktionsrätt Sveriges webbplats:

Den 18 oktober träffade vi utredningen ”Mer kunskap om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet”. Funktionsrätt Sverige välkomnar utredningen som ska ta fram förslag på hur man på nationell nivå bättre ska kunna få kunskap om situationen för elever med funktionsnedsättning i skolan. Det gäller både hur väl de når utbildningens mål och hur deras sociala och psykiska situation ser ut. Frågan om vikten av att ta fram data och statistik har Funktionsrätt Sverige och andra betonat i många år. Vi lyfte bland annat våra argument i en [artikel på DN debatt i maj 2022](#).

De viktigaste direktiven utredningen har att förhålla sig till är vilka typer av uppgifter som bör samlas in, och hur insamlingen ska organiseras och genomföras. Till det kommer frågor om integritetsanalys, sekretess och dataskyddsreglering. Man ska också ta ställning till hur begreppet funktionsnedsättning tillämpas idag och hur begreppet kan användas för föreslagna metoder. Dessutom ska man föreslå hur uppgifter om exkluderade elever kan särredovisas i Pisaundersökningen.

Funktionsrätt Sverige framförde under hearingen en rad synpunkter och här återges några i korthet:

- Vi anser att det bör ske en bred insamling både gällande statistik och annan data, och att man föreslår forskning.
- Det viktigaste är att man får fram en samlad bild om hur situationen ser ut men det är även viktigt att se hur det går för olika grupper av barn och elever med funktionsnedsättning. Elever med olika funktionsnedsättningar har olika förutsättningar och behov och det krävs olika insatser för att skolresultatet ska förbättras.
- Vi lyfte vidare att redan befintlig statistik kan kompletteras med ett funktionsrättsperspektiv. Eftersom det är vanligt att man i skolväsendet problematiserar eleven anser vi också att skolan på olika sätt bör ha skyldighet att utvärdera hur väl man till exempel skapar en tillgänglig skol- och lärmiljö för alla elever.

Utredningen ska redovisa sina förslag i september 2023 men har bett om förlängning till slutet av 2023. Funktionsrätt Sverige kommer att träffa utredningen igen under våren när de har mer konkreta förslag att ta ställning till.

Kommittédirektiv från Utbildningsdepartementet:

Mer kunskap om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet Dir. 2022:73

Regeringen tillsätter en särskild utredare som ska analysera och föreslå hur kunskapen kan öka om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet, samtidigt som skyddet för den personliga integriteten säkerställs.

- [Mer kunskap om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet, Dir. 2022:73 \(pdf 172 kB\)](#)

Syftet med utredningen är att bättre kunna följa upp situationen i skolväsendet för barn och elever med funktionsnedsättning.

Utredaren ska bland annat

- analysera och föreslå vilka typer av uppgifter som bör samlas in för uppföljning av barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet, och hur insamlandet av sådana uppgifter ska organiseras och genomföras,
- analysera och föreslå hur uppgifter om exkluderade elever kan särredovisas i Pisaundersökningen,
- göra en integritetsanalys och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 29 september 2023.

Utredare är Magnus Tideman, Professor vid *Akademien för hälsa och välfärd* i socialt arbete med inriktning funktionshinder. Forskning, undervisning och samverkan med särskilt fokus på villkor för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

SOMMARRO

Höstrapport från Sommarro

Nu är Sommarro definitivt stängt för den här säsongen. Det blev en värdig avslutning med ett sammanträde i Kommunala Tillgänglighetsrådet i förra veckan.

Alla trädgårdsmöbler – förutom på altanen och bryggan – är undanställda, frostkänsliga blommor är uppgrävda och förvaras inomhus. Påskliljelökarna är planterade inför nästa vår.

Just nu är det flera föreningar som håller på med planering inför nästa år. Glöm då inte bort att planera verksamhet på Sommarro, som grillkväll, sommarlunch, samkväm med tipspromenad och allt annat som är möjligt att genomföra på Sommarro.

Glöm inte heller inte bort att planera och förbereda för att delta i arbetet på Sommarro. Det finns möjlighet att hjälpa till i serveringen eller i trädgården där det behövs många insatser. En förutsättning för att Funktionsrätt Enköping skall kunna driva Sommarro är aktiva medlems-föreningar.

Sommarro går nu i vintervila och varmt välkomna till nästa säsong!!

Sommarrokommittén

KALENDARIUM

Aktuella möten den närmaste tiden. Se [hemsidan](#) för fullständig kalender där också kommunens nämndmöten finns med.

HÖSTEN 2022

14 nov Kommunfullmäktige
17 nov KTR
22 nov Ordförandemöte/halvårsmöte
24 nov Föreningsdialog
25 nov FREbladet nr 9
26-27 Julmarknad
nov

VÅREN 2023

Förkortningar:

KTR = Kommunala tillgänglighetsrådet, FRE = Funktionsrätt Enköping, RFD = Rådet för delaktighet.

Funktionsrätt Enköping Källgatan 1B 749 35 Enköping Telefon 076 843 91 91 E-post funktionsratt.enkoping@gmail.com Webbplats www.hsoenkoping.com	Redaktör: Anneli Djurklou Redaktionskommitté: Maud Sundqvist, Lena Thorén.
--	--

Nästa nr:	fredag 25 november
Manusstopp:	måndag 21 november

Texter/Information: Redaktionskommittén ansvarar för texter som saknar signatur.